

UNESCO

CITY OF LITERATURE

**APPLICATION OF DEBRECEN
2025**

1. Városinformáció és kapcsolatok

1.1 A város neve

Debrecen

1.2 Ország

Magyarország

1.3 A város polgármestere

Titulus (Dr/Mr/Ms/Egyéb): Dr

Vezetéknév: Papp

Keresztnév: László

Cím: 4025 Debrecen, Piac u. 20.

Telefonszám: +36 52 511 411

E-mail cím: polgarmester@ph.debrecen.hu

1.4 A polgármester képviselője

Titulus (Dr/Mr/Ms/Egyéb): Dr

Vezetéknév: Puskás

Keresztnév: István

Intézmény/funkció: Alpolgármester

Intézmény típusa/jellege: Önkormányzat

Cím: 4025 Debrecen, Piac u. 20.

Telefonszám: +36 52 511 574

E-mail cím: puskas.istvan@ph.debrecen.hu

1.5 Fő kapcsolattartó

Titulus (Dr/Mr/Ms/Egyéb): Dr

Vezetéknév: Kovács

Keresztnév: Béla Lóránt

Intézmény/funkció: Igazgató

Intézmény típusa/jellege: Méliusz Juhász Péter Könyvtár

Cím: 4026 Debrecen, Bem tér 19/D

Telefonszám: +36 52 502 470

E-mail cím: igazgato@meliusz.hu

1.6 Fő kommunikációs kapcsolattartó

Titulus (Dr/Úr/Asszony/Hölgy): Úr

Vezetéknév: Machlik

Keresztnév: Ádám

Intézmény/funkció: Adminisztrátor

Intézmény típusa/jellege: Méliusz Juhász Péter Könyvtár

Cím: 4026 Debrecen, Kálvin tér 11.

Telefonszám: +36 52 511 425

E-mail cím: machlik.adam@meliusz.hu

1.7 Alternatív kapcsolattartó

Titulus (Dr/Úr/Asszony/Hölgy): Hölgy

Vezetéknév: Szabó

Keresztnév: Tünde Gyöngyi

Intézmény/funkció: Igazgatóhelyettes

Intézmény típusa/jellege: Méliusz Juhász Péter Könyvtár

Cím: 4026 Debrecen, Bem tér 19/D

Telefonszám: +36 52 502 470

E-mail cím: igazgatohelyettes@meliusz.hu

2. Kreatív terület

Kérjük, válassza ki azt a kreatív területet, amelyre városa pályázni kíván:

Irodalom

3. Általános kérdések

3.1 A VÁROS ÁLTALÁNOS BEMUTATÁSA (1750 karakter)

Debrecen Kelet-Európában fekszik, az Észak-Alföldi régió központja és Hajdú-Bihar vármegye székhelye, Magyarország második legnagyobb városa. Alapvetően közép-európai hagyományaira és értékeire építkezve a város a régió fejlődésének katalizátoraként működik, technológiai, gazdasági és kulturális innovációt közvetítve a környező térség és szomszédai felé. A város európai és interkontinentális kapcsolatait, a jelenleg 19 várost magába foglaló testvérvárosi hálózaton felül, számos nemzetközi hálózati tagság erősíti.

A város kulturális intézményrendszerének hatóköre túlmutat közigazgatási határain, kulturális szolgáltatásainak egy része, kiemelten könyvtári szolgáltatásai, regionális hatókörűek. Debrecenben és vonzáskörzetében összesen mintegy 300 ezer ember él. A város sokszínűségének vitathatatlan bizonyítéka a kilenc különálló, autonóm kisebbségi önkormányzat (bolgár, görög, lengyel, német, örmény, roma, román, ruszin, ukrán), amely folyamatosan szerepet vállal a város közéletében és kultúrájának alakításában.

A város kulturális szolgáltatórendszere a fenntartás tekintetében több pillérrre épül: az állam, az önkormányzat, az egyházak, civil közösségek, valamint a magánszféra szereplői. A kulturális közfeladatok ellátásának első számú koordinátora az önkormányzat által fenntartott és az állam által támogatott intézményrendszer, szoros együttműködésben a civil szervezetekkel. Debrecen jelentős oktatási, egészségügyi és kulturális vonzerővel

rendelkezik. A város kulturális életének nagyvárosi jellege mellett erős a szakrális és a népi műveltség jelenléte.

3.2 A VÁROS FŐ FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI ÉS KIHÍVÁSAI (1400 karakter)

Az elmúlt időszak gazdasági fejlődésének köszönhetően Debrecen vonzó befektetési célponttá vált. Hosszú távú jövőképe, hogy a régió vezető városává váljon. A város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában kimondja, hogy fejlődő gazdasága mellett leginkább zöld energiagazdálkodására, digitális technológiai szolgáltatásainak fejlesztésére fókuszál, célja hogy minél inkább megtartó, kiszolgáló és inkluzív várossá váljon. Az elmúlt öt évben mintegy 10 és fél milliárd euró értékű külföldi befektetés érkezett Debrecenbe, amelynek eredményeként 13000 új munkahely jött létre. Mindez érinti a város teljes infrastruktúráját, szolgáltatási szektorát, illetve kihat kulturális életére is. Egy élhető város feltételeinek biztosításához elengedhetetlen a kreatív ipar és a kulturális szektor fejlesztése. Ezen a területen vállalatokra van szükség, hogy a kultúrához való hozzáférés demokratikusabb legyen, amely elősegíti a társadalmi felzárkóztatást, a diszkrimináció felszámolását és a közösségi összetartozás erősítését.

A programtervünknek köszönhetően erősödhet a kreatív és kulturális szektor. Egyrészt a külföldről érkező jó gyakorlatok, új tudást és diverzitást hozhatnak a kreatív szektorban jelenleg csekély nemzetközi jelenléttel rendelkező városba. Másrészt az infrastrukturális fejlesztések és a köztereken megjelenő irodalom segítségével a kulturális intézmények nagyobb közönséget szólíthatnak meg.

3.3 GLOBÁLIS FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK ÉS IRÁNYELVEK (1150 karakter)

Városunk fejlesztésének vízióját a *Debrecen2030* című dokumentum foglalja össze. Legfőbb célunk az erős közösség megteremtése és a fenntartható, befogadó város létrehozása. A fenti dokumentum kiegészítéseként készültek el a különböző szektorok önálló stratégiái. Debrecen *Kulturális Stratégiája* olyan társadalomfejlesztő, közösségépítő programot fogalmaz meg, amely a helyi társadalom érdekeire fókuszál, épít a polgárok tevékeny szerepvállalására, és egyben figyelembe veszi Debrecen regionális szerepköréből adódó feladatait is. Az infrastrukturális fejlesztések irányait Debrecen *Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája* jelöli ki, amely a 2021-2027 közötti időszak terveit gyűjti össze, figyelembe véve a lakosság, valamint a városban működő vállalkozások, civil- és egyéb szervezetek, intézmények érdekeit. A kiegyensúlyozott városfejlesztés érdekében Debrecen környezetvédelmi keretprogramot dolgozott ki, amely a *Zöld Kódex* nevet kapta. A sokoldalú stratégiai dokumentumok szinergiájának köszönhetően városunk eleget tesz az UNESCO 4, 7, 8, 9, 11, 15, 16 számú fenntartható fejlesztési céljainak.

3.4 A NYERTES PÁLYÁZAT VÁRHATÓ HATÁSA A VÁROS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSÉRE (1400 karakter)

A rezidencia programunk és nemzetközi rendezvényeink elősegítik a kulturális cserét és a sokszínűséget, ami erősíti a közösségi kapcsolatokat. Azáltal, hogy a helyi kultúrát a globális

közösség is megismeri, a város hangsúlyozza egyedi identitását, miközben elősegíti az inkluzivitást is. Ez a kulturális elkötelezettség olyan társadalmi kohézióhoz és közösségi szellemhez vezet, amely létfontosságú a fenntartható fejlődéshez.

Az irodalom köztereken való megjelentetése fokozza a kulturális élénkséget, ösztönzi a részvételt, és az összetartozás érzését építi a lakosok között. A modern könyvtárak közösségi központokként szolgálnak, amelyek létfontosságú erőforrásokat és szolgáltatásokat biztosítanak a társadalom egésze számára, beleértve a technológiához való hozzáférést, a csendes tanulótereket és a készségfejlesztést célzó programokat. Ezen felül, az új technológiai megoldások segítenek a környezeti fenntarthatóság elérésében.

A tervezett pályázati programunk elsődleges célja a közösségen belüli együttműködés kultúrájának építése, amelynek hatása az érintett területen túl is érezhető lesz. Az együttműködéseknek köszönhetően egy civil életben aktívabb résztvevő közösség alakul ki. A közös kezdeményezéseken keresztül megszerzett készségek és kapcsolatok egy olyan hálózat alapjául szolgálnak majd, amely a kihívások széles skáláját tudja kezelni.

3.5 A PÁLYÁZAT ELŐKÉSZÍTÉSI FOLYAMATA (1400 karakter)

A 2021-es pályázatot követően töretlen erővel folytatódott a jelentkezésben megfogalmazott célok megvalósítása. Ennek köszönhetően létrejött egy civil szervezeteket, kulturális, oktatási intézményeket és gazdasági vállalkozásokat összekötő hálózat: a Könyv Barátai. A több mint 70 tagot számláló hálózat tagjai, hogy mindennapi tevékenységük mellett éltetik és támogatják a könyv, az irodalom kultúráját és emellett fontos számukra, hogy az olvasás öröme minél több ember közös élménye legyen. A hálózat egyik céljaként kitűzött társadalmi felelősségvállalás erősítése szerves részét képezi a jelenlegi pályázatunknak.

Debrecen az utóbbi években élénken építi a nemzetközi kapcsolatait. Ebben a folyamatban kiemelt szerepet kap az irodalom, amelynek köszönhetően a közelmúltban Nagyváraddal, Marosvásárhellyel, Pozsonnyal, Krakkóval, Boroszlóval, Ljubljanával, Brnoval és Stadtallendorffal volt vagy fut jelenleg is közös kezdeményezés. Az előző pályázati programunk felülvizsgálatában, valamint az új kezdeményezések kidolgozásában sokat köszönhetünk ezeknek a kapcsolatoknak. A jelenlegi pályázatra való felkészülés során elkezdődött Debrecen Kulturális Stratégiájának átdolgozása. A megfogalmazott irányelveket a pályázattól függetlenül követi majd a város, és ennek köszönhetően Debrecen dinamikus, inspiráló otthont ad majd nemzetközi programoknak.

4. A pályázó város összehasonlító erőforrásai, amelyek a hálózat rendelkezésére állnak

4.1 AZ ÉRINTETT ALKOTÓI TERÜLET SZEREPE ÉS ALAPJAI A VÁROS TÖRTÉNETÉBEN ÉS FEJLŐDÉSÉBEN (1200 karakter)

Debrecen a 16. század közepén csatlakozott a vallási reformáció nemzetközi hálózatához, a kultúra és a kézművesség vált a város fejlődésének motorjává. Folyamatosan bővült az oktatási rendszer, gyarapodtak a könyvtárak, erősödött a nyomdaipar és más kreatív tevékenységek. A debreceni kreatív ipart számos innovatív vállalkozás gazdagítja, például az 1561-ben alapított Alföldi Nyomda, Kelet-Közép Európa legrégebbi folyamatosan működő cége. A város könyvtárügyét századokon át az iskolák, a Református Kollégium könyvgyűjteménye és a polgárok magánkönyvtárai jelentették. Az 1538-ban alapított Református Kollégiumnak az évszázadok során jelentős iratgyűjteményt sikerült felhalmoznia, amelynek köszönhetően Debrecen a tudásmegosztás és a kultúraközvetítés központjává válhatott a régióban. Debrecenhez vagy a szűkebb régióhoz kötődik a magyar irodalom számos alkotója: a nemzeti himnusz költője, a felvilágosodás és a nemzeti romantika irodalmának képviselői. Ma mintegy 130 ország 8000 külföldi diákja jár a város két kiváló, jelentős könyvtárakkal rendelkező egyetemére.

Debrecenhez vagy a szűkebb régióhoz kötődik a magyar irodalom számos alkotója: a nemzeti himnusz költője, a felvilágosodás és a nemzeti romantika irodalmának képviselői.

4.2 A KULTURÁLIS SZEKTOR ÉS KÜLÖNÖSEN AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLET JELENLEGI GAZDASÁGI JELENTŐSÉGE ÉS DINAMIZMUSA. AZ INFORMÁCIÓT ALÁTÁMASZTHATJÁK ADATOK, STATISZTIKÁK ÉS EGYÉB MUTATÓK A GAZDASÁGFEJLESZTÉSHEZ ÉS FOGLALKOZTATÁSHOZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁSRÓL, A VÁROSBAN MŰKÖDŐ KULTURÁLIS VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁRÓL (1200 karakter)

A szektornak Debrecenben nem csupán nagy múltja, hanem meghatározó jelene és ígéretes jövője is van. Az Alföldi Nyomdában nyomják a magyar irodalmi művek 80%-át. Városunkban három nagy könyvtár működik (Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, Méliusz Könyvtár, Református Kollégiumi Nagykönyvtár), illetve több mint hatvan vállalkozás kapcsolódik a könyvkiadáshoz, nyomdai tevékenységhez. A területen foglalkoztatottak száma a városban közel 500 fő. További 40-50 alkotó nem foglalkoztatottként, hanem munkáltatóként vagy egyéni vállalkozóként adózik. Körülbelül 250 fő pedig ugyan Debrecenben végzi a munkáját, de az a cég, amelyik alkalmazza őket, a fővárosban van bejelentve, mivel egy országos hálózat vagy nagyobb vállalat része. A városban több tucat kisebb-nagyobb könyvesbolt és antikvárium van, amelyek 50-60 embernek adnak munkát. Az irodalom Debrecenben tehát közel ezer ember megélhetését biztosítja.

4.3 KÖZÖSSÉGEK ÉS CSOPORTOK, AMELYEK AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLETEN TEVÉKENYKEDNEK ÉS/VAGY ABBÓL KERESIK MEGÉLHETÉSÜKET (1200 karakter)

Az Irodalom Háza, a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtára és a Méliusz Könyvtár szervezik, fogják össze és támogatják az irodalom, a könyvkultúra iránt érdeklődő közösségeket. A Debreceni Egyetem könyvtára az egyetemi és nemzeti tudásvagyon őrzője, kezelője, mely támogató partnerként, inspiráló színtérként szolgál az egyetem és a város közössége számára.

Meghatározó szereplője az érintett kreatív területnek az alapítványi fenntartású, több mint hetvenéves Alföld folyóirat és kiadó. Mellette működik egyedülálló tehetséggondozó műhelye, az Alföld Stúdió. A KULTer.hu egy kortárs kulturális jelenségekkel foglalkozó, internetes portál és szellemi műhely. A portál szerkesztői 2023-ban olvasókört indítottak, ahol a résztvevők olyan témákat vizsgálnak meg, mint a nemek közötti egyenlőség és a kiszolgáltatott csoportok lehetőségei az irodalom területén. A Könyv Barátai hálózat tagjai debreceni és határon túli intézmények, civil szervezetek és személyek, amelyek különféle módokon éltetik és támogatják a könyv, az irodalom kultúráját. A fiatal irodalmárok érvényesülését a Művészter Egyesület támogatja.

4.4 A VÁROS ÁLTAL AZ ELMÚLT NÉGY ÉVBEN SZERVEZETT JELENTŐSEBB RENDEZVÉNYEK, KONFERENCIÁK ÉS EGYÉB NEMZETI ÉS/VAGY NEMZETKÖZI RENDEZVÉNYEK, AMELYEK AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLET SZAKEMBEREIT CÉLOZTÁK MEG (1200 karakter)

A város egyik legnagyobb szakmai rendezvénye a Debreceni Irodalmi Napok. A több mint fél évszázados múltra visszatekintő, gazdag hagyományokkal rendelkező programsorozat a kortárs irodalmárok egyik legnagyobb hazai találkozója. Az általában egy központi irodalmi téma köré szerveződő szakmai beszélgetéseken, könyvbemutatókon túl kiemelt eseménye a rendezvénynek az Alföld folyóirat szerkesztőbizottságának döntése alapján, az Alföld-díj átadása.

A kortárs magyar irodalom egyik legtehetségesebb és legtermékenyebb írója, Térey János 50. születésnapjának tiszteletére, hagyományteremtő szándékkal indult el 2020-ban a Térey Könyvünnep. Az esemény deklarált célja, hogy a névadó életművének sok szempontot érvényesítő bemutatása mellett évről évre a debreceni irodalmi hagyományokra is ráirányítsa a szakma figyelmét.

A Méliusz Juhász Péter Könyvtár és a Könyvtár és Információtudományi Társaság közös szervezésében három éve valósulnak meg a mesterséges intelligencia, az irodalom és a kultúra kapcsolatát bemutató interaktív konferenciák. A modern technológia felhasználási lehetőségeivel (és kockázataival) foglalkozó rendezvényeken több elismert hazai és külföldi szakember vett részt.

4.5 A VÁROS ÁLTAL AZ ELMÚLT NÉGY ÉVBEN AZ ÉRINTETT ALKOTÓI TERÜLETEN SZERVEZETT NAGY FESZTIVÁLOK, TALÁLKOZÓK ÉS EGYÉB NAGYSZABÁSÚ

RENDEZVÉNYEK, AMELYEK A NAGYKÖZÖNSÉGET CÉLOZZÁK MEG HELYI, ORSZÁGOS ÉS/VAGY NEMZETKÖZI SZINTEN (1200 karakter)

A Debreceni Ünnepi Könyvhét programfolyam „Nyitott kapu – nyitott könyv” mottójához híven valamennyi korosztály számára kínálja a könyvekkel, az olvasmányokkal és az irodalmárokkal való személyes találkozás lehetőségét. 2024-től a Debreceni Ünnepi Könyvhétnek nem csupán író díszvendége lett, hanem egy közép-európai könyves várost is vendégül lát Debrecen. Ez a fókusz segíti a debreceni olvasók nemzetközi irodalmi tájékozódását.

Debrecen Város Napja egybeesik a Magyar Költészet Napjával (április 11.). A Debreceni Költészeti Fesztivál, a „költőien lakozás” tavaszi fesztiválja, áthatja a város egészét: versvillamos robog, a kávézóban cake poetry, az iskolákban szavalóverseny, művészeti performance, a könyvtárban tudományos konferencia, költők felolvasó estjei várják az érdeklődőket az egy héten át tartó forgatagon.

Hagyományosan a MODEM Modern és Kortárs Költészeti Központ ad otthont a Debreceni Slam Poetry Versenynek, amelyen évek óta több tucat hazai és külföldi fiatal mutathatja meg kreativitását a műfajban.

4.6 A KULTÚRA ÉS A KREATIVITÁS ELŐREMOZDÍTÁSÁT CÉLZÓ FŐBB TANTERVI MECHANIZMUSOK, KURZUSOK ÉS PROGRAMOK, VALAMIT AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLET MŰVÉSZETI OKTATÁSÁNAK HELYZETE (1200 karakter)

Az irodalom oktatása Debrecenben számos intézmény, szervezet alapfeladata. Beépül a közoktatásba, egyúttal ez az iskolai és nyilvános könyvtárak missziója. A Református Kollégium évszázados hagyománnyal rendelkező önképzőkörei, a tanórán kívüli irodalmi oktatás jeles példái. Az utóbbi két évben a Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének irányításával a városi középiskolák diákjait és irodalomtanárait összefogó projektmunkák és diákkonferenciák szerveződtek a magyar irodalom lokális és országos jelentőségű alkotóiról.

A Csokonai Színház Csokonai Ifjúsági Programja 2014 óta kezdeményez párbeszédet a fiatalokkal. Irodalmi szövegek feldolgozásával értelmez társadalmi problémákat a színház nyelvén. Több mint 10000 különböző korú fiatalhoz jutottak el, mintegy 100 iskolát látogatnak rendszeresen osztálytermi előadással, drámaórával.

Tehetséggondozó a céllal jött létre a Debreceni Diákkonferencia, amely az évek során országos versennyé bővült. A diákok szabadon választott témában végeznek kutatómunkát, amit egy előadás során mutatnak be. Az eseményen indulása óta több ezer gyermek vett részt.

4.7. AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLETRE FÓKUSZÁLÓ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK, SZAKISKOLÁK, REZIDENCIA PROGRAMOK (1200 karakter)

A Debreceni Egyetem Magyarország egyik legnagyobb bölcsészettudományi oktatási kínálatával büszkélkedhet. Ezen belül alapképzést nappali tagozaton 23 szakon választhatnak a jelentkezők, többek között a magyar nyelv és irodalom szakot, más irodalmak és kultúrák képzéseit, valamint a fordító-tolmács szakot. Kurzusok kezdhetők többek között az irodalomkritika, a szerkesztői gyakorlat, a kultúra és a demokrácia témájában. A Debreceni Egyetem több száz diplomással látja el a kulturális szférát a teljes régióban.

A Debreceni Református Hittudományi Egyetem képzésein leendő tanítók, ifjúságsegítők tanulhatnak, kínálatuk között szerepel drámaterápiás, irodalomterápiás képzés is. A Debreceni Szakképzési Centrumnál nyomdaipari technikus, kiadványszerkesztői technikus, nyomtatványfeldolgozó, nyomdaipari gépmesteri szakon az elmúlt években mintegy 250 diák tanult, akik szakmai gyakorlatukat helyi vállalkozásoknál végzik. A város rezidenciaprogramon keresztül támogatja a nemzetközi kortárs irodalom képviselőit és teszi lehetővé számukra a szakmai kapcsolatok ápolását.

4.8. KUTATÓKÖZPONTOK, SPECIÁLIS INTÉZMÉNYEK ÉS PROGRAMOK, AMELYEK AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLET KUTATÁSÁRA ÉS FEJLESZTÉSÉRE ÖSSZPONTOSÍTANAK (1200 karakter)

A Debreceni Egyetemen több irodalommal foglalkozó kutatócsoport működik, például a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetében a Klasszikus Magyar Irodalmi Textológiai Kutatócsoport. A programok széles kutatói összefogás keretében valósulnak meg, melyekhez csatlakoznak más városok egyetemeinek társtanszékei, valamint az akadémiai intézet kutatói is. Az így kialakult csapatok köré mindenütt graduális és posztgraduális hallgatói csoportok szerveződtek. A partnerek között rendszeressé váltak a szakmai megbeszélések és a hallgatók számára szervezett közös szemináriumok.

A Méliusz Juhász Péter Könyvtár digitálisan is elérhető helyismereti gyűjteményében megtalálhatók cikkek, képek, könyvek, időszaki kiadványok és audiovizuális tartalmak. Az adatbázis a feltárt helytörténeti információk bővítését és átadását szolgálja, és ingyenesen hozzáférhető a kutatók számára.

Debrecen önkormányzata évek óta hirdet ösztöndíjpályázatot (Kölcsey Ferenc Ösztöndíj) amatőr és hivatásos művészek, művészeti együttesek alkotói tevékenységének támogatására. Az Alföld Stúdió irodalmi tehetséggondozó műhely drámaírói, fordítói, versírói pályázatokat hirdet, amelynek révén támogatja az érintett kreatív terület alkotóit.

4.9 AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLET TEVÉKENYSÉGEIT, TERMÉKEIT ÉS SZOLGÁLTATÁSAIT ELŐÁLLÍTÓ ÉS TERJESZTŐ INFRASTRUKTÚRA (PÉLDÁUL KÖZPONTOK, SZAKEMBEREK, KULTURÁLIS VÁLLALKOZÁSI INKUBÁTOROK, KULTURÁLIS JAVAKRA ÉS SZOLGÁLTATÁSOKRA SPECIALIZÁLDOTT KERESKEDELMI KAMARÁK) (1200 karakter)

A kreatív területen alkotó, kutató szakemberek számára a város, a felsőoktatási intézmények és a civil szervezetek számos lehetőséget, szolgáltatást és programot kínálnak. A

legjelentősebbek ezek közül a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, a Református Kollégiumi Nagykönyvtár, valamint a Méliusz Könyvtár, melyek egyszerre kutatóközpontok, továbbá szakmai programok (találkozók, konferenciák, workshopok stb.) megvalósítói.

A Debreceni Irodalom Háza őrzi, megóvjja, a tudományos kutatás számára hozzáférhetővé teszi, közvetíti és folyamatosan gyűjti a debreceni irodalomtörténet dokumentumait. Így az írók, költők, kéziratait, hagyatékát, az irodalmi élet és az irodalomszervezés anyagát. Teljességében és gazdagságában egyedülálló a vidéki gyűjtemények között.

Debrecenben a tankönyvkiadás központi szereplői az Alföldi Nyomda, ma Magyarország legnagyobb könyv- és tankönyvgyára, valamint a Debreceni Egyetemi Kiadó, melynek elsődleges célja, hogy támogassa az egyetemi oktatást és kutatást.

Egyre népszerűbbek azok a független könyvesboltok és kávézók is, amelyek gyakran szerveznek irodalmi rendezvényeket, könyvbemutatókat és olvasóköroket.

4.10 AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLET GYAKORLÁSÁT, PROMÓCIÓJÁT, ÉS SZOLGÁLTATÁSAINAK TERJESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ FŐ LÉTESÍTMÉNYEK ÉS KULTURÁLIS TEREK, AMELYEK A NAGYKÖZÖNSÉGET ÉS/VAGY EGY MEGHATÁROZOTT KÖZÖSSÉGET (PL. FIATALOK, NŐK, KISZOLGÁLTATOTT CSOPORTOK) SZOLGÁLNAK (1200 karakter)

Az irodalmi programok és rendezvények döntő hányadát a Méliusz Könyvtár szervezi a városban. Az intézmény kulcsszerepet játszik az irodalom népszerűsítésében, és szolgáltatásai nyolc fiókban több tízezer felhasználó számára ingyenesen hozzáférhetők, kedvező nyitvatartási időben. Regionális központ szerepéből adódóan több mint 50 környező település könyvtári ellátását is biztosítja. A könyvtár - Oldenburg tézisét követve - az otthon és a munkahely utáni harmadik hely, a kikapcsolódás és a közösségi élet színterének szerepét tölti be a látogatók életében. Alapfeladatának tekinti az olvasás népszerűsítését a gyermekek körében. Biztonságos és befogadó tereket biztosít, így segíti a fiatal olvasókat az irodalom felfedezésében és az élethosszig tartó tanulási szokások kialakításában.

Az egyetemi és kollégiumi könyvtárak kiterjedt gyűjteményeikkel és tudományos erőforrásaikkal segítik a hallgatók és az oktatók kutatási és tanulási tevékenységét. Mindeközben az iskolai könyvtárak a fiatalabb generációk számára is hozzáférést biztosítanak az irodalomhoz. Az egymással megosztott erőforrások segítségével életrehívott kezdeményezések révén mindenki számára biztosított a kulturális életben való aktív részvétel.

4.11 MUTASSON BE LEGFELJEBB HÁROM OLYAN NAGY PROGRAMOT VAGY PROJEKTET, AMELYET A VÁROS AZ ELMÚLT NÉGY ÉVBEN FEJLESZTETT KI AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLETEN A KULTURÁLIS ÉLETBEN VALÓ SZÉLESEBB KÖRŰ RÉSZVÉTEL ELŐSEGÍTÉSÉRE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ VAGY KISZOLGÁLTATOTT TÁRSADALMI CSOPORTOKRA (1200 karakter)

A kulturális javak mindenki számára elérhetővé tétele érdekében a város 2024-től lehetővé tette az ingyenes könyvtári szolgáltatásokat mindenki számára, így könnyítve meg a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok ellátását. A város ellátatlan pontjain elhelyezett könyvautomatákkal, könyvtárpontokkal pedig elérhetővé teszi a könyvtári szolgáltatásokat azok számára is, akiknek hozzáférése valamilyen oknál fogva akadályozott.

A kábítószer elleni küzdelem nemzetközi napjához kapcsolódik a Debrecenben megrendezett programsorozat, a Szenvedélyes Juniális. A Debreceni Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tagszervezeteinek, kulturális, egészségügyi, civil, állami, egyházi szervezeteknek köszönhetően valósul meg a rendezvénysorozat, melynek célja a széleskörű társadalmi összefogás és figyelemfelhívás a problémák össztársadalmi szinten történő kezelésére, amelyben az irodalom is szerepet játszik.

A Méltóság mezeje évente tíz hónapot felölelő érzékenyítő, szemléletformáló program általános és középiskolás gyerekeknek, amely során szakemberek beszélgetnek velük az elmúlásról. A programot egy irodalmi pályázat zárja, melyre több száz gyerek adja be jelentkezését vers, novella és mese műfajokban. Témái: a veszteség feldolgozása, az életvégi emberi méltóság, a halál tabujának legyőzése. A program célja, hogy a résztvevők együttérző, gondoskodó, cselekvő felnőtteké váljanak.

4.12 MUTASSON BE LEGFELJEBB HÁROM OLYAN NAGY PROGRAMOT VAGY PROJEKTET, AMELYET A VÁROS AZ ELMÚLT NÉGY ÉVBEN FEJLESZTETT KI AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLETEN, AMELYEK A HELYI ÖNKORMÁNYZAT, A MAGÁNSZEKTOR, AZ ALKOTÓK, A CIVIL TÁRSADALOM, AZ OKTATÁSI SZEKTOR ÉS/VAGY EGYÉB ÉRINTETT SZEREPLŐK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉST ÉS A KAPCSOLATOK MEGERŐSÍTÉSÉT SEGÍTIK ELŐ (1200 karakter)

A Debreceni Kreatív Közösség egy belvárosi sétálóutca üzleteinek és egyesületeinek közössége, amely 2022-ben kezdte meg működését. A közös cél, hogy egy kreatív városrész alakuljon ki az ott lévő üzletek, illetve intézmények közreműködésével. Ingyenes kulturális programok szervezésével kinyitják a kapukat a debreceni családok előtt, például az irodalmi fókuszú Rímfesztivel. A programok civil szervezésben valósulnak meg, a résztvevő üzletek és intézmények és az önkormányzat támogatásával.

A Debreceni Nagyerdőért Természetvédelmi Egyesület szervezésében és koordinálásával évente kerül meghirdetésre természetvédelem témában, irodalmi vers, próza és meseíró pályázat, gyermekek, fiatalok részére. A szakemberekből álló zsűri által legjobbnak ítélt 50 alkotás könyv formájában is megjelenik.

A Méliusz Juhász Péter Könyvtár zenei részlegében a Méliusz Library Live Session egy innovatív kezdeményezés, melynek célja a közösségi kulturális élet sokszínűsítése. Egyedülálló platformot biztosít helyi amatőr zenekarok számára, hogy bemutassák tehetségüket, lehetővé téve számukra, hogy új módon léphessenek kapcsolatba a közönséggel. A zene és az irodalom iránti szeretet előmozdításával a könyvtár nemcsak a

feltörekvő művészeket támogatja, hanem lehetőséget biztosít a város közösségi életének más oldalról történő megismerésére.

4.13 A VÁROSBAN MŰKÖDŐ FŐ SZAKMAI SZAKMAI, IPARI VAGY ÁGAZATI, VALAMINT NEM ÖNKORMÁNYZATI CIVIL SZERVEZETEK SZEREPE ÉS HATÁSA AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLETEN (1200 karakter)

Debrecen híres az egyetem, a könyvtárak, a kiadók és a civil szféra közötti hierarchia mentes együttműködésekről. A városban több mint 1600 civil szervezet működik, amelyből 200 a kultúra területén tevékenykedik. Ezek közül a legjelentősebb, a hálózatba tömörülő We Love Books.

A 2022-ben megalakult We Love Books hálózat azokat a debreceni közösségeket fogja össze egy platformon, akik a tevékenységükben bármilyen módon megjelenítik a városunk számára közös értéket, ami a könyv, az irodalom és az olvasás hármásában fogható össze. A hálózatnak jelenleg több mint hatvan tagja van, köztük romániai magyaroktól, ezzel erősítve a határon túli magyar kapcsolatokat is.

A hálózat tagjai 2023 óta minden évben olvasásnépszerűsítő programokat szerveznek, bekapcsolódnak minden nagyobb irodalmi fesztiválba, 2024-ben pedig hagyományteremtő céllal megszervezték a Könyv Barátja Napot. A mindenki számára nyitott és ingyenes rendezvény célja az volt, hogy a hálózat tagjai bemutatkozzanak a nagyközönség előtt, megmutassák, milyen könyves és irodalmi aktivitásokkal várják egész évben az érdeklődőket, de külön erre az alkalomra szervezett programokkal is készültek.

4.14 A VÁROS ÁLTAL AZ ELMÚLT NÉGY ÉVBEN TETT FŐBB KEZDEMÉNYEZÉSEK, PROGRAMOK ÉS INTÉZKEDÉSEK AZ ALKOTÓK ÉS SZAKEMBEREK STÁTUSZÁNAK JAVÍTÁSÁRA ÉS A KREATÍV TEVÉKENYSÉG TÁMOGATÁSÁRA AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLETEN (1200 karakter)

Debrecen költségvetésében minden évben elkülöníti a civil szervezetek közvetlen pénzügyi támogatását szolgáló keretet, illetve több díjat, ösztöndíjat ítél oda a régió alkotóinak elismerésére. Ösztönzi az alkotókat műveik kiadására, és támogatja az elméleti, gyakorlati kutatást, valamint a kreatív közösségek programjainak megvalósítását. Lehetőséget ad kulturális és művészeti folyóiratok megjelentetésére, online portálok működési költségeinek fedezésére. Ezeknek egy részét a város közvetlenül ítéli oda az alkotóknak, más alapokra pedig pályázatot lehet benyújtani. A támogatások nem feltétlenül pénzügyi jellegűek, lehetnek szolgáltatások, természetbeni juttatások, vagy együttműködés konkrét programok megvalósításában. A Könyv Barátai hálózatot részvételi költségvetéssel segíti a város.

Mindezen felül különböző alapítványok, mint például a Debrecen Kultúrájáért Alapítvány is támogat civil szereplőket. A helyi alkotók több mint 90 millió forint támogatást kaptak az elmúlt 4 évben. Kulcsfontosságú, hogy túlmutatva a civil szervezetek támogatásán, az elmúlt két évben az önkormányzat a proaktív társadalmi cselekvéseket ösztönözte, és a

fenntartható, egyre szélesebb társadalmi és korosztályos csoportokat elérő közösségi projektek működtetésében volt partner.

4.15 A VÁROS ÁLTAL AZ ELMÚLT NÉGY ÉVBEN TETT FŐBB KEZDEMÉNYEZÉSEK, PROGRAMOK ÉS INTÉZKEDÉSEK A HELYI KULTURÁLIS IPARÁGAK TÁMOGATÁSÁRA ÉS FEJLESZTÉSÉRE AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLETEN (1200 karakter)

A helyi önkormányzat a támogatások mellett mediátorként és inkubátorként segíti az ágazat különféle szereplői közötti együttműködéseket, például az irodalmi nagyrendezvények szervezésekor vagy helyi jelentőségű kiadványok, dokumentumok megjelentetésének támogatásával nagy példányszámban. Támogatja az együttműködő közösségek kialakulását megfelelő környezet biztosításával, mely a kreatív szektort építő eljárásként a város egyik jó gyakorlata. Ezen felül ösztönzi a kultúra és a gazdaság közötti együttműködések erősödését lokális és nemzetközi kontextusban, ennek mediátora a város gazdaságfejlesztési cége, az EDC Debrecen Urban and Economic Development Center.

Egy új kezdeményezés jegyében, a Főnix Rendezvényszervező Közhasznú Nonprofit Kft. 2022-ben nagyszabású szakmai konferenciát szervezett, amelyen közép- és nagyvállalati döntéshozók, a szolgáltató szektor képviselői és a debreceni kulturális intézmények vezetői vettek részt. A Culture to Business konferencia küldetése a kultúra helyi aktorainak és a nagyvállalatok képviselőinek összekapcsolása, továbbá olyan cégek kultúra és gondolkodásmód megteremtése, amelyben a már Debrecenben működő vagy újonnan idetelepülő vállalkozások a várostól és intézményeitől kapott támogatásokat a társadalmi felelősségvállalási programjaikon keresztül vissza tudják forgatni a közösség építésébe.

4.16 FŐBB NEMZETKÖZI ÉS/VAGY REGIONÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉSI KEZDEMÉNYEZÉSEK AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLETEN, MÁS ORSZÁGOK VÁROSAIVAL KÖZÖSEN AZ ELMÚLT NÉGY ÉVBEN (1200 karakter)

Egy helyi viszonylatban új kezdeményezés keretében a Méliusz Juhász Péter Könyvtár összefogott a boroszlói J Kiadóval a debreceni író, Térey János műveinek lengyel nyelvre történő fordításának érdekében, a könyv a krakkói Milosz Fesztiválon is bemutatásra került. Hasonlóan támogatta a Pozsonyi Egyetem által szervezett konferenciát a kiemelkedő jelentőségű kortárs magyar íróról, a Debrecenhez kötődő Borbély Szilárdról (1963–2014), valamint finanszírozta a konferenciakötet megjelentetését. Debrecen elindította Brnoval az írói és illusztrátori bilaterális programot, melynek keretében a két önkormányzat közös projektje volt a Holokauszt 80. Évek óta szervezi a város az NFTDEB nemzetközi hackathont és konferenciát, mind európai, mind más kontinensekről érkező neves előadókkal. A Könyv Barátai hálózat tagjai között tudhat nagyváradi (Románia) partnereket.

Egy interregionális pályázat keretében a debreceni Csokonai Színház együttműködött a nagyváradi Szigligeti Színházzal. A projekt célja a debreceni színház épületének felújítása és egy új helyszín, a Csokonai Fórum létesítése. A román partnerek támogatóként vettek részt a folyamatban és a helyszínek programozását (workshopok, vendégelőadások stb.) végezték. A megvalósítás során tovább mélyülhetett a két színház szakmai kapcsolata.

4.17. AZ ELMÚLT NÉGY ÉVBEN MEGVALÓSULT JELENTŐSEBB PROGRAMOK ÉS PROJEKTEK, AMELYEK KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE TÁMOGATJÁK A HÁLÓZAT LEGALÁBB EGY MÁSIK KREATÍV TERÜLETÉVEL VALÓ SZINERGIA LÉTREJÖTTÉT (1200 karakter)

A Könyv Napja egy alulról szerveződő összefogásként, egy dedikált nap arra, hogy Debrecen kreatív közösségei bemutatkozzanak a városnak. 2024 őszén rendezték meg először, 9 kreatív szereplő mutatkozott be a város 8 pontján. A kreatív ipari szereplők kreatív foglalkozásokkal, workshopokkal, előadásokkal, koncerttel várták az érdeklődőket, így teremtődött szinergia a design, az irodalom, a zene és a színház területei között.

A Deszka Fesztivál az ország egyik legrangosabb színházi rendezvénye. A 10 napon át tartó esemény előadásai mellett író-olvasó találkozók, zenei rendezvények, filmvetítések, közönségtalálkozók és beszélgetések is látogathatók. A fesztivál országos vonzerejű, és rendszeresen mutatkoznak be rajta határon túli színházi közösségek. Társrendezvénye a Gördeszka, amelyen elsősorban fiataloknak szóló előadásokat láthatnak az érdeklődők.

A MODEM Modern és Kortárs Művészeti Központ egy nemzetközi kapcsolódású intézmény. Kiállításai között rendszeresen szerepelnek olyan kortárs alkotások, amelyekben az irodalom és a vizuális művészetek találkoznak.

A Debreceni Egyetemi Színház minden évben műfordítói pályázatot hirdet, egy szabadon választott kortárs dráma szöveg fordítására. A pályázat célja a világ színházi szövegeinek jobb megismerése és tapasztalatszerzés az összetett műfordítói munka területén.

4.18. AZ ELMÚLT NÉGY ÉVBEN KIDOLGOZOTT FŐBB NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉSI KEZDEMÉNYEZÉSEK ÉS/VAGY PARTNERSÉGEK, AMELYEK A HÁLÓZAT NYOLC KREATÍV TERÜLETE KÖZÜL LEGALÁBB KETTŐT ÉRINTENEK (1200 karakter)

Fahidi Éva holokauszt-túlélő, író, Debrecen szülőtte emlékére 2024-ben nemzetközi programot hirdetett Debrecen és Stadtallendorf városa, a soá magyarországi áldozatainak emléknapján. A kezdeményezés célja a rasszizmus, antiszemitizmus és kirekesztés elleni küzdelem, a gyűlöletbeszéd elleni fellépés, a Fahidi Éva által képviselt békeüzenet meghirdetése. Az évenkénti programok között irodalmi, építészeti programok szerepelnek. Ennek részeként elkezdődött a Stadtallendorf-Debrecen diákcseraprogram.

A Vojtina Bábszínház 2023-ban hagyományteremtő szándékkal rendezte meg a Vörössipkások Nemzetközi Találkozóját. A kétévente tervezett kétnapos eseményen, ingyenesen látogatható programokon, több hazai és külföldi bábszínész előadásain keresztül ismerhetik meg az érdeklődők a bábművészet hagyományait.

A Chromosphere egy Creative Europe pályázat keretében megvalósuló kezdeményezés, amelyben hat ország hat kulturális intézménye vesz részt, amely a Fulldome vetítések világát ötvözi digitális művészetekkel foglalkozó workshopokkal és előadásokkal. Fő küldetése a

művészet, a technológia és a fenntarthatóság konvergenciájának feltárása, valamint a környezettudatosság népszerűsítése.

4.19 FŐBB LÉTESÍTMÉNYEK ÉS TEVÉKENYSÉGEK AZ ELMÚLT NÉGY ÉVBEN, AMELYEKEL A VÁROS A HÁLÓZAT EGYIK KREATÍV TERÜLETÉT TÁMOGATJA ÉS NEM A MEGPÁLYÁZNI KÍVÁNT TERÜLET (1200 karakter)

Az irodalom mellett a zenei élet a másik kreatív terület, amelynek nagy múltja van Debrecenben, és a város nagy hangsúlyt fektet ápolására. Új hagyomány a Made In Debrecen fesztivál szervezése. A város fenntartja a Debreceni Rocksulit, amely segíti a könnyűzenét tanulni vágyókat, előképzettségtől és kortól függetlenül. A városnak deklarált zenei programja van, a zenei élet fejlesztésére és a helyi amatőr zenei előadók és együttesek támogatására. Népszerű az oktatási intézményekkel közösen működtetett Zenedoboz, amely a szabad művészi kifejezés lehetőségét támogatja.

A Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny a világ egyik legrangosabb zenei versenye, melynek célja a kortárs 20. századi és kortárs kórusművek magas színvonalú bemutatása. Az eseményen a hét európai kórusverseny nagydíjas együttese indulhatnak az Európa Nagydíj elnyeréséért. Egy hasonló rendezvény a Kodály Zoltán Nemzetközi Zenei Verseny, amelyen nagyzenekari zenészek számára szerveznek és minden évben más hangszer áll a középpontjában.

2022-ben megalakult a Debreceni Zenei Tanács, amelynek több zenével foglalkozó szervezet, oktatási intézmény, zenei együttes is tagja. A tanács célja, hogy a város könnyűzenétől komolyzenéig terjedő palettáját új ötletekkel, javaslatokkal, programokkal színesítse.

4.20 ADJON RÉSZLETES TÁJÉKOZTATÁST A VÁROS TELJES KÖLTSÉGVETÉSÉRŐL ÉS KIADÁSAIRÓL AZ ELMÚLT NÉGY ÉVBEN FELTÜNTETVE AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLETRE FORDÍTOTT ÉS ABBÓL SZÁRMAZÓ ÖSSZEGET (1200 karakter)

Debrecen 2020-ban 476 millió euróból, 2021-ben 458 millió euróból, 2022-ben 520 millió euróból, míg 2023-ban 461 millió euróból gazdálkodott. Az utolsó lezárt év visszaesését az energiaválság okozta, de a város költségvetése egyensúlyban tudott maradni. Kulturális kiadásai és bevételei az elmúlt négy pénzügyileg lezárt évben is tükrözték a válság okozta visszaesést. A város kultúrára fordított kiadásainak összege 2020-ban 19 millió euró volt, 2021-ben közel 17 millió euró, 2022-ben 19 millió euró, 2023-ban pedig 15 millió euró. A koronavírus járvány és az energiaválság hatásai a kulturális szektort is érintették, a bevételek és a kiadások is jelentősen visszaestek.

Az éves kulturális támogatás legnagyobb részét a kulturális intézmények kapják: a Méliusz Könyvtár, a Csokonai Színház, az Irodalom Háza, valamint a Vojtina Bábszínház, amelyek a szakmai tevékenység infrastruktúráját biztosítják. A fennmaradó támogatásokból könyvek és folyóiratok kiadását, irodalmi rendezvények szervezését finanszírozzák, vagy ösztöndíjként támogatják az alkotókat. Az elmúlt négy évben a kreatív szektor átlagosan 506 000 eurós éves bevételt produkált.

5. Hozzájárulás a hálózat céljainak eléréséhez

5.1 HÁROM FŐ KEZDEMÉNYEZÉS, PROGRAM ÉS/VAGY PROJEKT BEMUTATÁSA, AMELYEK A HÁLÓZAT CÉLJAINAK VÁROSI SZINTŰ MEGVALÓSÍTÁSÁT CÉLOZZÁK A KULTÚRA ÉS A KREATIVITÁS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSÉBEN BETÖLTÖTT SZEREPÉNEK MEGERŐSÍTÉSÉVEL (4000 karakter)

Könyvek a köztereken

Az irodalom, a könyvek köztereken való megjelenítése jó lehetőség arra, hogy a szépirodalom a mindennapi élet részévé váljon. Debrecenben a köztéri könyvespolcok, QR-kóddal ellátott verspadok, irodalmi témájú falfestmények, installációk és séták, verskertek, az ingyenes szabadtéri irodalmi programok nagyban hozzájárulnak a kultúra demokratizálásához, az olvasási szokások ápolásához.

Debrecen fontos értéke a természet, a Nagyerdő és az UNESCO világörökségi helyszín, a Hortobágy. A We Love Books hálózat tervei között szerepel egy közösségi kertek létrehozása, ahol az irodalom és a természet találkozik. Ehhez kapcsolódnak a városi közösségi kertek, erősítve ezzel a városlakókban a környezettudatosság és a fenntarthatóság iránti elkötelezettséget is.

A projektek korábbi irodalmi, közösségi művészeti, design és építészeti kezdeményezésekre épít. Partnerek: Méliusz Juhász Péter Könyvtár, Debreceni Református Nagytemplom, MOME, Debreceni Irodalom Háza, vállalkozások, egyesületek és civilek. Résztvevők: kulturális szakemberek, művészek. Várt eredmények: a közterek mint közösségi terek, ahol az irodalom mindenki számára hozzáférhető. Az eredmények mérése a TICA 5, 14, 16, 18, 19, 20, 21 és 22 alapján történik.

Könyv Hónapja

A Könyv Barátai hálózat tagjai egy részvételi pályázat keretében, amely együttműködésre és új tagok bevonására ösztönöz, egy hónapon keresztül irodalmi, művészeti és közösségi programokat valósítanak meg olyan városrészekben és intézményekben, ahol a kultúra kevésbé vagy egyáltalán nem elérhető az ott élők számára. A projekt kiemelt eseménye a Könyv Barátai tematikus nap, amely egyben az olvasás világnapjához is kapcsolódik, és a hálózat tagjainak együttműködésében valósul meg.

A programok korábbi kezdeményezésekre épülnek és széles műfaji spektrumot ölelnek fel, vannak köztük kortárs irodalmi előadások, irodalomterápiás foglalkozások, pop-up kiállítások, kézműves foglalkozások, irodalmi séták, versíró versenyek, felolvasások stb. A projekt célja a hálózat bővítése, ismertségének növelése, az olvasási kultúra népszerűsítése, a kulturális akadálymentesítés és a társadalmi kohézió erősítése.

Partnerek: a Könyv Barátai hálózat tagjai. Célcsoport: a város lakói Várható eredmények: a Könyv Barátai hálózat tagjai közti együttműködés erősödik, a hálózat új tagokkal bővül, a

hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára befogadhatóvá, sajátta tehetővé válik a kultúra Indikátorok: Az eredmények mérése a TICA 4, 5, 16, 18, 20, 21, 22 alapján történik.

BookLab

A kreatív ipar különböző szereplőinek – szoftverfejlesztők, könyvkiadók, nyomdák, terjesztők, könyvforgalmazók, könyvtárak és a könyvek szerzői – összefogásával kreatív ipari hubokat hozunk létre a könyvtárakban, melyeknek köszönhetően egyrészt növelni tudjuk a felhasználók könyvtári élményét személyre szabott ajánlásokkal, igényalapú könyvtári beszerzéssel vagy a könyvvásárlás automatizálásával. Másrészt új csoportokat kívánunk megszólítani és bevonni a könyvtárakba. Számukra olyan online és hibrid zenei könyvtári vagy képtári szolgáltatásokat kívánunk kialakítani, amelyek korábban máshol nem voltak elérhetőek, és a megszokottól eltérő képet nyújtanak a könyvtárról (digitális zenei szolgáltatások, digitális helytörténeti és képi szolgáltatások, online zenei és helytörténeti szolgáltatások, hibrid szolgáltatások). A kreatív ipari fejlesztés során törekszünk a költséghatékonyságra és a környezetvédelemre, amelynek eredményeként a könyvtári szolgáltatások elérése még kényelmesebbé és olcsóbbá válik minden felhasználó számára.

Partnerek: szoftverfejlesztők, könyvkiadók, nyomdák, terjesztők, könyvforgalmazók, könyvtárak és a könyvek szerzői. Résztvevők: a város lakói. Várható eredmények: a könyvtári szolgáltatások megújulása, és elérésük kényelmesebbé tétele. Az eredmények mérése a TICA 3, 4, 5, 8, 18, 20 alapján történik.

5.2 HÁROM FŐ KEZDEMÉNYEZÉS, PROGRAM ÉS PROJEKT BEMUTATÁSA, AMELYEK A HÁLÓZAT CÉLJAINAK NEMZETKÖZI SZINTŰ MEGVALÓSÍTÁSÁT CÉLOZZÁK A HÁLÓZAT TAGVÁROSAINAK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL (4000 karakter)

Rezidencia

2025-től Debrecen bővíteni szeretné az UNESCO városok közötti bilaterális rezidenciaprogramok helyszíneit. A közelmúltban erre a célra kialakított lakás a város meghatározó jelentőségű költője, írója, Borbély Szilárd (1963-2014) egykori lakhelye, a város fontos irodalmi emlékezhelye. A jelenlegi tervek szerint évente két szerzőt látunk vendégül a programban 2-8 hétre, lehetőséget biztosítva az irodalmi élet helyi szereplőinek és közönségének megismerésére, új művek létrejöttének inspirálására, valamint művek fordítására.

Partnerek: UNESCO hálózat városai, írószövetségek, szakmai szervezetek, alkotók. Várt eredmények: kulturális csere és gazdagodás, helyi és külföldi tehetségek támogatása, közösségi kapcsolatok erősítése, hálózati kapcsolatok erősítése, sokszínű kulturális kínálat. Az eredmények mérése a TICA 1, 2, 10, 14, és 19 számú indikátorok alapján történik.

Ünnepi Könyvhét és Költészeti Fesztivál

Az Ünnepi Könyvhét és a Költészeti Fesztivál a régió két legnagyobb látogatottságú irodalmi rendezvénye. A könyvhét, amely hamarosan 100. évfordulóját ünnepli, évről évre töretlen sikerrel és népszerűséggel éri el a város polgárainak ezreit a belvárosban. A rendezvényen

2024-től külföldi partnereink is képviseltetik magukat. Marosvásárhely idei látogatását követően, 2025-ben Pozsony írói, költői és műfordítói vendégeskednek majd városunkban. A Költészeti Fesztivál egy kevésbé centralizált, változatos helyszíneket és programokat kínáló programsorozat, amely klasszikus és kortárs költészettel egyaránt színesíti a város kulturális életét. Az észak-dél és a dél-dél nemzetközi kapcsolatok megerősödésének köszönhetően, mindkét rendezvény tekintetében megfogalmazódott a külföldi partnerek nagyobb volumenű bevonása, amely tovább bővítené az irodalmi eszmecsere és a kulturális párbeszéd lehetőségeit.

Partnerek: Méliusz Juhász Péter Könyvtár, Debreceni Egyetem, Református Kollégium, Déri Múzeum, Goethe Intézet, Alliance Française, Amerikai Kuckó, Alföld Stúdió, a régióban működő könyvesboltok és könyvkiadók. Várt eredmények: kulturális csere és sokszínűség, feltörekvő szerzők támogatása, közösségi identitás erősítése, a hálózat tagjai közötti kohézió erősítése. Az eredmények mérése a TICA 4, 5, 8, 11, 14, és 20 számú indikátorok alapján történik.

Az Év Könyve-díj

Az UNESCO Irodalom városai hálózat közös díját hirdetjük meg. A címre a hálózat városaiban működő kiadóknak és nyomdáknak kínálunk lehetőséget, olyan dokumentumokkal, melyek megfelelnek az alábbi három szempontnak:

- a könyv tartalmi szempontból megfelel az UNESCO elvárásainak, közvetíti ezeket az értékeket,
- magas színvonalú, innovatív könyvészeti kivitelezésnek örvend,
- a könyv előállításának technológiája megfelel az UNESCO által kijelölt szempontrendszernek.

A díjról a hálózat tagjaiból összeálló kuratórium dönt, melynek tagjai között találhatóak mind déli, mind északi városok, erősítve így az Észak-Dél kapcsolatokat a tagok között.

Vállaljuk, hogy hozzájárulunk a hálózathoz tartozó városok proaktivitásának növelésében, azzal, hogy a meghirdetett programunk révén a nyertes könyv bemutatását ösztönözzük a városok irodalmi eseményein, így egyre nagyobb presztízst és láthatóságot biztosítva a nyerteseknek.

Partnerek: az irodalom városai hálózat tagjai Résztvevők: a hálózat városainak lakói. Várható eredmények: nagyobb presztízst és láthatóságot a könyveknek és a könyv létrehozóinak. Az eredmények mérése a TICA 3, 4, 5, 8, 19, 20, 21 alapján történik.

5.3 A CSELEKVÉSI TERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK BECSÜLT KÖLTSÉGVETÉSE (1200 karakter)

252.000 € évente, 190.000 € a helyi (5.1) és 62.000 € a nemzetközi (5.2) programok megvalósítására a következő elosztás szerint:

Irodalom a köztereken: 20.000 €

Könyv hónapja: 20.000 €

Booklab: 150.000 €

Rezidencia: 12.000 €

Könyvhét és Költészeti Fesztivál: 40.000 €

Év könyve: 10.000 €

A tervezett költségvetés 60%-a városi (ennek 60 %-a uniós támogatás), 40%-a állami forrásból érkezik. A betervezett költségvetés elsődlegesen a pályázati program első évét tükrözi, a helyi és a nemzetközi programok költségeinek aránya, az emelkedett nemzetközi jelenlétnek köszönhetően az évek előrehaladtával változhat, a nemzetközi programok javára.

Partnerek: Debrecen Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Méliusz Juhász Péter Könyvtár, EDC Debrecen Nonprofit Kft., Könyv Barátai Hálózat

További várható források: Nemzeti Kulturális Alap, Petőfi Kulturális Ügynökség, EIT Culture & Creativity, Creative Europe

5.4 A CSELEKVÉSI TERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ÉS IRÁNYÍTÁSÁNAK TERVEZETT STRUKTÚRÁJA

(A javasolt cselekvési terv programozásának és végrehajtásának biztosítására kialakítandó szervezeti struktúra, emberi erőforrások és tervezett munkamegállapodások bemutatása. Javasoljuk, hogy kijelölés esetén a csapat vagy entitás felelőse legyen a város fő vezetői kapcsolattartója (fókuszpontja). Az akcióterv megvalósításához szükséges potenciális partnerekről, valamint a kulcsfontosságú szakértők, nem kormányzati szervezetek (NGO-k) és tudományos intézmények nevééről, beosztásáról és elérhetőségeiről is tájékoztatást lehet adni.) (1700 karakter)

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése irányítói jogkörénél fogva közgyűlési határozata alapján a tervezett programok, a hálózati tagsággal járó feladatok koordinátorává a Méliusz Juhász Péter Könyvtárat jelölte ki. A könyvtár a város kulturális életében betöltött szerepe, feladatai révén mind Debrecen vezetésével, mind a partnerintézményekkel, mind a kreatív területen működő civil szervezetekkel, mind a partnervárosokkal hatékonyan tud együttműködni annak érdekében, hogy Debrecen a Kreatív városok hálózatnak tevékeny, együttműködő tagja legyen, képviselje a hálózat értékeit, célkitűzéseit. A Könyv Barátai hálózat aktív tagjaként már közvetlen kapcsolatokkal rendelkezik a megvalósításba bevonandó civil szervezetekkel, vállalkozásokkal.

A program megvalósítását a megfelelő területeken szakmai tapasztalattal rendelkező, projektek megvalósításában, projekt munkában jártas szakemberekből álló öt fős menedzsment koordinálja, amely a könyvtáron belül önálló szervezeti egységként működik.

Tagjai már az előkészítés, a pályázatírás folyamatában is aktívan részt vettek, így az alapoktól kezdve megfelelő ismeretekkel, rálátással bírnak a vállalásokra, a hálózati tagsággal járó feladatokra.

A menedzsment szervezet felépítése:

szakmai vezető - 1 fő

operatív vezető - 1 fő

szakmai koordinátor - 1 fő

kommunikációs asszisztens - 1 fő

projektasszisztens - 1 fő

5.5 TERVEZETT KOMMUNIKÁCIÓS ÉS FIGYELEMFELKELTŐ STRATÉGIA (1700 karakter)

Nyertes pályázat esetén elsődleges célunk között szerepel egy arculati kiskönyv létrehozása, amely tükrözi városunk és az UNESCO értékeit, erősíti közös üzeneteink hatékonyságát és hitelességét.

Az UNESCO Kreatív Városához tartozó értékeinek terjesztését elsősorban a Méliusz Könyvtár és a We Love Books hálózat segíti majd, akik behálózva az egész várost, széles tömegekhez képesek eljuttatni közös üzeneteinket, online kihívásaikkal pedig a fiatalokhoz is könnyen eljutnak. A 2025 őszi Könyv Hónapja lenne az az első dedikált rendezvénysorozat, amely során sikeres pályázat esetén megünnepeljük a tagságunkat.

A kiemelték mellett természetesen az önkormányzat és egyéb kulturális intézményeink saját weboldalai és közösségimédia-platformjai is lehetővé teszik a folyamatos információáramlást. A helyi rádió- és televíziócsatornák is kulcsszerepet játszanak a város kulturális életének kommunikációs hálózatában, hiszen széles közönséghez jutnak el.

Ezen felül fő partnerünk az irodalmi, könyves kultúra ernyőportálja, a debrecenliterature.com honlap, amely 2021-ben azzal a céllal született, hogy bemutassa a város könyves kultúráját, népszerűsítse az olvasást, valamint hírt adjon Debrecen irodalmi programjairól. A Debrecen Literature különös figyelmet fordít arra, hogy üzeneteit a fiatalokhoz is eljuttassa, így a kommunikációt a közösségi oldalakra is kiterjesztette, azt Facebook- és Instagram-oldal is segíti.

A városon belüli kommunikációban kiemelt partner a Dehir, amely különböző felületein (Debreceni Korzó, televízió, dehir.hu) biztosít rendszeres megjelenést, segít az országos – közszolgálati – médiumok elérésében.

6. Elköteleződés a Hálózat iránt

6.1 ELKÖTELEZŐDÉS AZ UCCN JELENTÉSI GYAKORLATA IRÁNT

✓ A négyzet bejelölésével a kijelölt város vállalja, hogy négyévente részt vesz az UCCN Jelentési Gyakorlatban. Ez a jelentés részletes információkat nyújt a város UNESCO Kreatív Városként végrehajtott cselekvési tervéről és annak hatásairól, valamint hozzájárulásáról a Fenntartható Fejlődési Célokhoz és a MONDIACULT 2022 Nyilatkozat által a kultúra területén megfogalmazott globális prioritásokhoz. A kijelölt városok számára további részletek később kerülnek megosztásra.

6.2 RÉSZVÉTEL A HÁLÓZAT ÉVES KONFERENCIÁIN

✓ A négyzet bejelölésével a kijelölt város vállalja, hogy biztosítja egy delegáció részvételét – lehetőség szerint a polgármester és a fő végrehajtási kapcsolattartó részvételével – az UNESCO Kreatív Városok Hálózatának éves konferenciáin, valamint, hogy fedezi az utazással, szállással és egyéb megélhetéssel kapcsolatos költségeket.

6.3 INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS A TITKÁRSÁG RÉSZÉRE

✓ A négyzet bejelölésével a kijelölt város vállalja, hogy rendszeresen naprakész, kulcsfontosságú információkat szolgáltat a tagság megvalósításával kapcsolatban, különösen az összes kapcsolattartási adat (polgármester, fő végrehajtási kapcsolattartó és egyéb kapcsolattartók – lásd az 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7 szakaszokat) esetleges változásairól, egy hivatalos, a polgármester vagy egy illetékes önkormányzati osztály/szolgálat által kiadott levélben. A város továbbá vállalja, hogy létrehoz egy általános e-mail címet a hálózaton belüli kommunikáció megkönnyítésére a kijelölés esetén.

6.4 AZ UNESCO ÁLTAL BIZTOSÍTOTT INFORMÁCIÓK TERJESZTÉSE

✓ A négyzet bejelölésével a kijelölt város vállalja, hogy rendszeresen terjeszti az UNESCO által megosztott, kulcsfontosságú releváns információkat és kommunikációs anyagokat a város kommunikációs és közösségi médiafelületein. E feladat ellátásáért és az UNESCO Titkárság folyamatos tájékoztatásáért a fő kommunikációs kapcsolattartó és a fő végrehajtási kapcsolattartó (lásd az 1.5 szakaszt) felelős.

7. Kommunikációs anyagok

7.1 A VÁROS KULTURÁLIS ERŐFORRÁSAINAK ÉS KREATÍV IPARÁGAINAK RÖVID BEMUTATÁSA KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ÉRINTETT KREATÍV TERÜLETRE, ELKERÜLVE A BRAND-JELLEGŰ VAGY TURISZTIKAI PROMÓCIÓT. ADATOK, STATISZTIKÁK ÉS MÁS INDIKÁTOROK ALKALMAZÁSA ERŐSEN AJÁNLOTT (1700 karakter)

Debrecen Magyarország második legnagyobb városa, 200 000 lakója van, vonzáskörzetében további 100 000 fő él. Több százéves irodalmi hagyományai hidat képeztek az egymás mellett élő vallási, kulturális közösségek között. A kreatív területnek szerteágazó intézményrendszere, aktív civil élete és több, meghatározó jelentőségű ipari szereplője van, közel 1000 alkotónak biztosít megélhetést. Számos könyvkiadó és nyomda működik a városban. Ezek közül kiemelkedik a több mint 460 éves, részvénytársasági formában működő Alföldi Nyomda, amely 400 főt alkalmaz és 30 millió eurós árbevételt jegyez. A város három nagy könyvtára több mint 7.000.000 dokumentummal és 35.000 olvasóval rendelkezik, szolgáltatásaik regionális és országos hatókörűek. Könyváruházak, könyvesboltok és antikváriumok is szolgálják az olvasókat. A város fél évezredes múltra visszatekintő alap-, közép- és felsőfokú oktatási rendszere jelentős országos és nemzetközi hálózatba ágyazódik. A jelenlegi egyetemi oktatásban a magyar és más nyelvű irodalmak kutatása, tanítása a legmagasabb szakmai színvonalon történik. A polgárok aktív irodalmi életet élnek, olvasó- és alkotókörök működnek, mint például az Alföld Alapítvány, amely a 70 éves Alföld folyóirat kiadója.

A városnak jelenleg nincs dedikált eszköze/szerve ezen indikátorok részletesebb vizsgálatára, ezért a következő évek fejlesztései során ezt a területet is korszerűsíteni szükséges.

7.2 A VÁROS VÁRHATÓ HOZZÁJÁRULÁSA A HÁLÓZATI CÉLOK ELÉRÉSHEZ A JAVASOLT CSELEKVÉSI TERV SZERINT (800 karakter)

Az Irodalom Városaként Debrecen az alábbiakat kívánja megvalósítani:

- az UNESCO értékeit közvetíteni a város és a régió lakossága számára
- a kultúra számára nyitott és befogadó tér biztosítása
- új értékek és perspektívák befogadása a külföldi kapcsolatokon keresztül
- a civil szervezetek, az intézmények és a gazdasági vállalkozások közötti kohézió további erősítése
- a kulturális ráfordítások növekedésének elérése

- a részvétel és a részvételi lehetőségek növelése
- kulturális infrastruktúra fejlesztése
- fenntartható fejlődés képviselése és népszerűsítése

7.3 LEGFELJEBB KÉT URL HIVATKOZÁS A VÁROSALTAL ÉRINTETT KREATÍV TERÜLETHEZ ÉS/VAGY A PÁLYÁZAT ELEMEIHEZ KAPCSOLÓDÓ WEBOLDALHOZ. A VÁROS RELEVÁNS KÖZÖSSÉGI MÉDIA (FACEBOOK, INSTAGRAM ÉS X) ELÉRHETŐSÉGEI SZINTÉN MEGADHATÓK

<https://debrecenliterature.hu/>

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100086123298272>

<https://www.instagram.com/litdeb/>

7.4 A VÁROS TAGSÁGAI MÁS UNESCO VÁROSOK HÁLÓZATAIBAN (PÉLDÁUL AZ UNESCO TANULÓ VÁROSOK GLOBÁLIS HÁLÓZATA ÉS A BEFOGADÓ ÉS FENNTARTHATÓ VÁROSOK NEMZETKÖZI KOALÍCIÓJA), VALAMINT MÁS JELENTŐS NEMZETKÖZI ÉS INTERREGIONÁLIS HÁLÓZATOK ÉS PLATFORMOK

Alliance Française

American Corner

Association of Hungarian Librarians

Carpathian Euroregion

Combat Antisemitism Movement

Covenant of Mayors for Climate & Energy EuropeCulture Next

Ecsite – European Network Science Centres & Museums

European Institute of Innovation & Technology (EIT) - Culture and Creativity, Cities and

Regions Network

EIT Health

EIT Urban Mobility

ekip (Innovation Policy Platform for the Cultural and Creative Industries) Community

Eurocities